

A estrutura da FP. Análise comparativa da evolución nos últimos anos

REVISTAGALEGA
DE EDUCACIÓN

ISSN: 1132-8932

Páx. 12-15

Úrsula A. Pereira

IES Plurilingüe A Paralaia de Moaña

uapereira@edu.xunta.gal

Javier Hermida Liñeira

IES de Valga

fhermida@edu.xunta.gal

Análise do retraso da industrialización en España é un factor relevante á hora de entender a tardía implantación da FP no noso país, moi limitada durante a primeira metade do século XX, que, unida a factores de corte cultural e sociolóxico, permitíranos coñecer os retos das ensinanzas na globalización empresarial. Botemos unha ollada atrás para mirar cara ao futuro.

En 1970 apróbase a Lei Xeral de Educación. Desde o punto de vista educativo, a FP foi integrada no sistema como a culminación laboral dun nivel formativo. Así, a FP inicial (FP1) era a saída

laboral tanto para os que remataban a EXB, como para os que non dispoñían do título de Graduado Escolar; a FP media (FP2) para os que remataban BUP, e a FP superior (FP3) para os que remataban a educación universitaria de primeiro grao, aínda que na práctica esta apenas se desenvolveu. Na contrarreforma do 1974 permitiuse pasar da FP1 á FP2, o que orixinou que a FP1 se convertese nun receptáculo de alumnos que fracasaran no ensino primario e no paso previo á FP2, que inicialmente estaba prevista para bachareis.

Coa promulgación da Lei Orgánica Xeral do sistema edu-

cativo en 1990 integrouse este tipo de formación nos IES, valorizando o seu estatus dentro do sistema educativo, axudando a superar o estereotipo da vía secundaria para o alumnado con fracaso escolar. A Formación Profesional Específica ordénase en torno a dous tipos de ciclos formativos: os de Grao Medio (CFGM), integrados na educación secundaria postobrigatoria, e os de Grao Superior (CFGS), encadrados dentro da educación superior non universitaria; esixindo para o seu acceso os títulos de graduado en ESO e o de bacharel respectivamente. Para aquel alumnado que non alcanzara os obxectivos da ESO, organizáronse os denominados Programas de Garantía

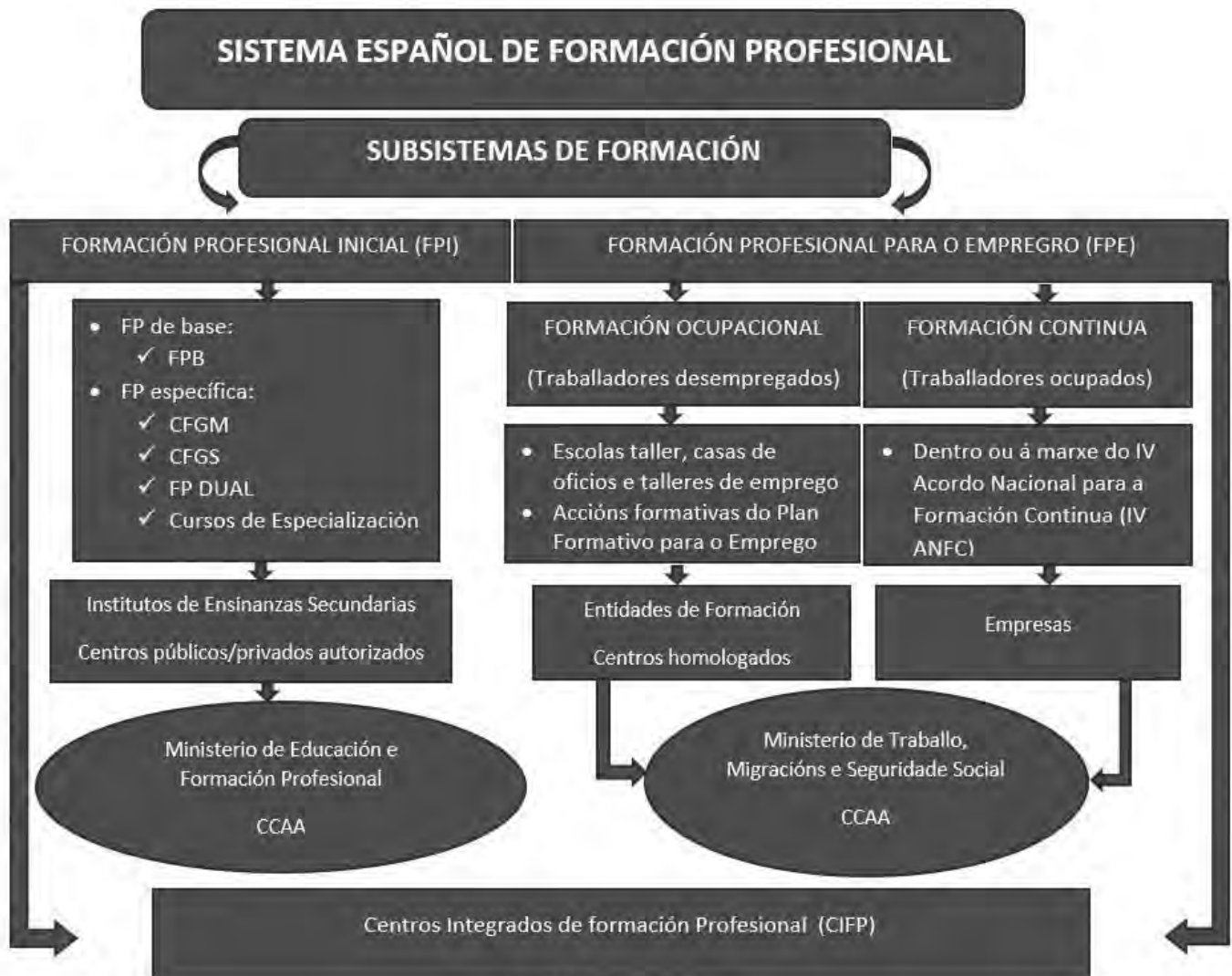
Social (PGS), unha reedición da FP1, pero sen conexión, a priori, cos CFGM, dado que só desenvolvían coñecementos básicos dun oficio profesional.

No ano 2002 aparece unha nova lei de educación, a Lei orgánica de Calidade da Educación, que, dende o punto de vista da FP, busca incrementar a flexibilidade nos procedementos de acceso a ciclos formativos, pero un novo cambio de goberno no 2004 paraliza a sen chegar a desenvolverse.

A partir do 2006 promúlgase unha nova reforma educativa baixo a denominada Lei Orgánica de Educación, que estrutura a FP a partir dun conxunto de ciclos organizados en 26 fa-

milias profesionais, que cobren a maior parte dos contidos profesionais do mercado de traballo, e introduce elementos de flexibilidade (probos de acceso) nos criterios de entrada aos ciclos formativos. As ensinanzas organizanse en módulos teórico-prácticos e módulos formativo-prácticos, mediante a Formación en Centros de Traballo. Coa aprobación da Lei 2/2006, que establecía as bases da FP no sistema educativo, transfórmanse os PGS e consolidanse nos Programas de Cualificación Profesional Inicial (PCPI), que introduciron a consecución do graduado en secundaria.

Tras a entrada en vigor da Lei Orgánica para a Mellora da Calidade Educativa do 2013, créa-

CONTRATOS POR NIVEL FORMATIVO E SEXO

Nivel formativo	Total contratados	% total	% var.2018/17	Sexo	
				Homes	Mulleres
Estudios primarios/Non acreditados	7.920.399	35,53	5,61	5.089.226	2.831.173
ESO	6.273.391	28,14	1,32	3.661.327	2.612.064
Bacharelato e equivalente	2.172.537	11,09	7,11	1.185.743	1.286.794
FP Grao Medio	1.782.407	8,00	1,92	871.387	911.020
FP Grao Superior	1.569.159	7,04	1,88	729.709	839.450
Universitario	2.178.529	9,77	2,57	803.711	1.374.818
Indeterminado	95.259	0,43	7,16	16.459	78.800
TOTAL	22.291.681	100,00	3,68	12.357.562	9.934.119

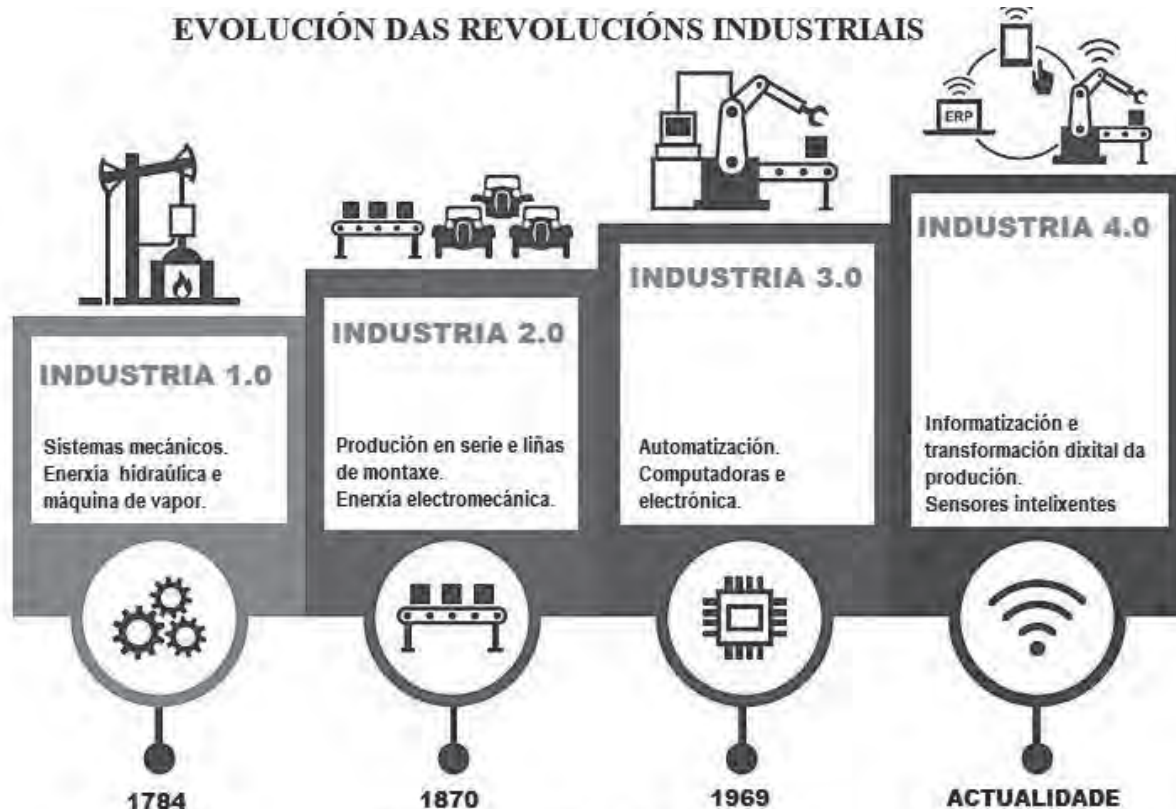
Fonte: Elaborado polo Observatorio das Ocupacións do SEPE a partir dos datos do SISPR. Total ano 2018.

se un novo nivel educativo de Formación Profesional Básica (FPB), destinado ao alumnado que máis dificultades presenta ao longo da ESO e que substitúe os PCPI, e cuxa superación permite a obtención dun título de Profesional Básico ou ben o título da ESO. Ofrécense CFGM e CFGS máis atractivos e con ofertas máis flexíbeis, e refórza-

se a idea de conectividade entre os diferentes ciclos de FP e incluso entre a vía académica e a profesional, sen ter por que existir unha relación directa entre os ciclos de FPB e os CFGM nin entre os CFGM e os CFGS. Destaca nesta lei a implantación no ano 2012 dunha nova modalidade: a Formación Profesional Dual, formación que trata de

adequar a FP coas necesidades técnicas do sistema produtivo.

En Xaneiro 2021 entrou en vigor a Lei Orgánica 3/2020 pola que se modifica a Lei Orgánica do 2006, coñecida por todos nós como a LOMLOE. Nela, como novidade, establécese que o alumnado que supere un ciclo de FPB recibirá o título de Graduado en Educación Secun-

Fonte: Basco, Beliz, Coatz y Garnero (2018:25)

daria. Asemade, abre o camiño a que o alumnado que careza de requisitos académicos teña a posibilidade de acceder á formación profesional (tanto de grado medio como superior) a través dun curso de formación preparatorio, cuxas características están aínda por desenvolver.

Tras esta análise pormenorizada dos diferentes cambios legais, vexamos que factores acontecen no noso país de cara á formación profesional. O primordial é que lideramos Europa en canto ao número de mozos que só acadaron como nivel de estudos a ESO, unido a unha taxa de titulados universitarios que non para de crecer. A manifesta sobreabundancia de man de obra pouco cualificada e unha insuficiencia de cualificacións intermedias (segundo ciclo de secundaria xeral e profesional), segmento que constituiría o sector produtivo do noso país,

afectan en gran medida á reformulación da FP.

O primeiro paso para responder con mellores ofertas ás necesidades empresariais é coñecer que titulacións son as máis demandadas no mercado laboral. En segundo lugar entraría o papel que xogan os educadores na FP, xa que é imprescindible contar con profesorado formado nos módulos que imparte. A intervención orientadora tamén resulta fundamental na toma de decisións educativas e profesionais do alumnado, xa que a cuarta revolución industrial vai supoñer a transformación da información a un sistema dixital para o seu tratamento informático, onde o rol dos centros de FP pasa por potenciar a formación cualificada do alumnado e dinamizar a aproximación ás microempresas e pemes na transferencia de tecnoloxías 4.0. ■

REFERENCIAS

- Brunet Icar, I.; Böcker Zavaro, R. (2017). *El modelo de formación profesional en España*. Revista Internacional de Organizaciones, 18, 89-108, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6050126> [Data de consulta: 09/xuño/2020]
- Pin, J.R.; García Lombardía, P. (2018). *Reflexiones sobre la formación profesional de Grado Medio y Superior en España*. Fundación Atresmedia. Fundación MAPFRE. IESE Business School, <https://media.iese.edu/research/pdfs/ST-0476.pdf> [Data de consulta: 09/xuño/2020]
- Díaz Chao, A.; et alii. (2019). *La Formación Profesional en la empresa industrial española*. Fundación BANKIA por la Formación Dual, <https://www.dualizabankia.com/recursos/doc/portal/2019/07/08/formacion-profesional-empresa-industrial-espanola.pdf> [Data de consulta: 09/xuño/2020]

PUBLICIDADE

Biblioteca de Pedagogía

FRANCESCO TONUCCI

un referente pedagógico internacional

